

UMEÅ UNIVERSITET

Västernorrlands styrkeområden

Detaljstudie av de funktionella arbetsmarknaderna
i Örnsköldsvik, Sollefteå, Kramfors och Sundsvall

Zoltan Elekes & Rikard Eriksson

CERUM Report Nr 53/2019

ISBN: 978-91-7855-135-4

UMEÅ UNIVERSITET

Centrum för regionalvetenskap 901 87 Umeå 090 786 50 00 www.umu.se

Innehållsförteckning

Förord	i
Inledning	1
Förklarande nyckelbegrepp	3
Västernorrlands lokala näringslivsstruktur	7
Sammanfattande diskussion	21
Källor	23

Appendix: Detaljerade sektorkoder

Figurförteckning

Figur 1: Industry-space för Sverige	8
Figur 2: Industry-space för Västernorrland	9
Figur 3: Industry-space för Västernorrland för arbetsställen under 100 anställda	11
Figur 4: Industry-space för kvinnor i Västernorrland	12
Figur 5: Relationen andel kvinnor och inkomstnivåer	13
Figur 6: Industry-space för Örnsköldsvik	15
Figur 7: Industry-space för Sollefteå	16
Figur 8: Industry-space för Kramfors	17
Figur 9: Industry-space för Sundsvall	18

Tabellförteckning

Tabell 1: De största sektorerna i respektive funktionella arbetsmarknad	19
---	----

Förord

Denna rapport är framtagen i samarbete mellan Region Västernorrland och Umeå universitet, med finansiering från Tillväxtverket. Rapporten utgör en del av Region Västernorrlands projekt SMART Industri 2.0. Projektet arbetar för att bygga upp den regionala strategiska strukturen och komplettera övriga pågående satsningar i Västernorrland, för att stärka industrin och den industrinära sektorns konkurrenskraft när det gäller förnyelse och omställning.

Denna rapport är en del i en serie av rapporter som kring Västernorrlands styrkeområden och relationer till varandra när det gäller kompetens- och sysselsättning. Rapporten syftar till att bidra med lokala analyser av Västernorrlands näringslivsstruktur för år 2016. I denna rapport belyses näringslivets specialisering i regionens fyra funktionella arbetsmarknader (FA-regioner) då de i högre grad än regionen symboliserar det lokala kompetenslandskapet. Rapporten visar även länets struktur när det gäller mindre arbetsställen (under 100 anställda) samt könsfördelningen i existerade specialiseringar och hur det är korrelerat med inkomstnivåer.

Inledning

Sammansättningen av en regions ekonomiska aktiviteter har stor betydelse för att förstå dess ekonomiska situation. Beroende på i vilka sektorer regionen har sina styrkeområden speglar det inkomstnivåer, potentiella skatteintäkter samt möjligheten till ekonomisk omvandling och därmed dess framtida utvecklingsmöjligheter. Som vi tidigare visat i studier på Region Västernorrland, ökar närvaron av relaterade branscher (dvs branscher som delar likande kompetenser) sannolikheten att nya specialiseringar inom detta kompetensområde ska uppstå (Elekes & Eriksson 2019a). I tidigare rapporter har vi dock endast redovisat hela regionens näringslivsstruktur. Då detta är en ganska grov indelning och framförallt i en relativt geografiskt utspriden region som Västernorrland, finns det en risk att missa de mer funktionella områden som utgör det lokala näringslivet (och det regionala kompetenslandskapet), kommer föreliggande rapport belysa näringslivsstrukturen i regions fyra funktionella arbetsmarknader (Örnsköldsvik, Sollefteå, Kramfors, och Sundsvall). Utifrån tidigare studier (Gidlund m.fl. 2018) är det tydligt att många av regionens nuvarande specialiseringar utgörs av några få riktigt stora arbetsställen. Då tillväxtpotential i stor utsträckning brukar tillskrivas små och medelstora företag, kommer vi även belysa näringslivsstrukturen för företag under 100 anställda. Slutligen kommer vi belysa näringslivsstrukturen utifrån nuvarande könsfördelning och inkomstnivåer.

Föreliggande rapport syftar till att bidra med lokala analyser av Västernorrlands näringslivsstruktur för år 2016. Detta kommer göras genom att:

1. Genom att studera de olika funktionella arbetsmarknadernas (FA-regioner) specialisering då de i högre grad än regionen symboliserar det lokala kompetenslandskapet.
2. Fokusera på mindre arbetsställen (under 100 anställda) samt särskilt lyfta fram könsfördelningen i existerade specialiseringar och hur det är korrelerat med inkomstnivåer.

Detta görs empiriskt genom att dels analysera graden av regional specialisering med hjälp av lokaliseringkvoter som jämför en sektors relativa sysselsättning i Västernorrland med den relativa sysselsättningen i Sverige. Dels genom analyser av regionens så kallade *skill-relatedness* (dvs mer än förväntade flöden av arbetskraft mellan sektorer som en signal för att kompetenser kan användas i olika sektorer), för att grafiskt visa i vilken grad olika sektorer är relaterade till varandra. Utifrån argumentet att humankapital är en central resurs för regional utveckling kan vi redovisa hur inbäddad en sektor är i de regionala resursstrukturerna och därmed var regionens resursmässiga styrkor respektive svagheter befinner sig utan att låsa fast oss i föreställningar om kopplingar drivna av det officiella klassificeringssystemet (SNI koder). Argumentationen bygger sedan på att de befintliga resurserna påverkar förutsättningarna för framtida specialiseringar.

Rapporten bygger vidare på tidigare övergripande redovisningar av exempelvis Västra Götalandsregionen (Henning & Nedelkoska 2014), Västernorrlands styrkeområden (Oxford Research 2018; Elekes & Eriksson 2019a; 2019b) och specifika analyser på regionens skogsnäringar (Adjei och Eriksson 2019) genom att göra mer lokala analyser av specialisering och kompetensmässig inbäddning.

Efter denna introduktion följer en beskrivning av data som används i analysen, följt av en deskription av Västernorrlands näringslivsstruktur. Då denna rapport bygger på samma argument och data som rapporten "Västernorrlands styrkeområden" (Elekes & Eriksson 2019a; 2019b), men denna rapport ger mer detaljerade lokala analyser, rekommenderas för den som är intresserad av mer teoretisk och empirisk fördjupning att läsa tidigare rapporter i projektet. En kort sammanfattande diskussion avslutar rapporten.

Förklarande nyckelbegrepp

Data för denna analys kommer från den så kallade ASTRID-databasen vid Institutionen för geografi vid Umeå universitet. ASTRID innehåller officiella registerdata från SCB över hela den svenska befolkningen kopplat till arbetsplats och region. Från denna databas har vi hämtat information om alla individer som är 20-65 år gamla och som har sin huvudsakliga status som sysselsatt i november månad (arbetsplats, region och sektor). Även om databasen bygger på officiell statistik kan de siffror som redovisas här skilja sig något från aggregerade siffror från andra källor då vi (i) valt att bara inkludera personer i arbetsför ålder och därmed exkluderat arbetskraft yngre än 20 och äldre än 65, (ii) har rensat bort individer som av någon anledning saknar information om sektorstillhörighet, arbetsplats eller region, (iii) inte inkluderar personer med huvudsaklig inkomst från studier, föräldrapenning etc under november månad. Detta gör att vi kan riskera ett relativt stort bortfall av exempelvis kvinnor då fler kvinnor än män kan antas ta ut föräldraledighet eller studera. Slutligen, har vi (iv) tagit bort alla arbetsplatser som saknar identifikationsnummer (utan vilken det är omöjligt att mäta rörlighet mellan arbetsplatser), branschkod (SNI 2007 på 3-siffernivån), regionkod och som verkar i branscher med färre än 100 anställda. I den empiriska analysen fokuserar vi på 2016 då det är det senaste året vi har tillgång till data.

Det är alltid svårt att helt och håller tillskriva verksamheter en exakt typ av aktivitet då näringslivskoderna (SNI) inte alltid överensstämmer med den exakta verksamheten i en given arbetsplats. Trots detta måste vi förlita oss på dessa koder. Vi använder framförallt SNI-koden på 3-siffernivå då den är tillräckligt detaljerad för att ge information om verksamheten, men också så pass generell att den kan tillåta vissa mätfel. Dock är de fullständiga beteckningarna för respektive SNI-kod svåra att rymma i de figurer som vi presenterar i nästa kapitel. Därför har vi gjort förkortningar av dessa samt ersatt å ä ö med a och o för att underlätta programmeringen. En fullständig nyckel mellan våra beteckningar och de officiella beteckningarna återfinns i Appendix. På grund av för få anställda i vissa sektorer för att kunna göra tillförlitliga analyser, har vi satt en gräns på 100 anställda i hela sektorn.

Kortfattat använder vi oss av följande begrepp för att skapa indikatorer för regionens ekonomiska struktur (se Elekes & Eriksson 2019a för ytterligare beskrivning):

- **Specialisering** definieras utifrån en lokaliseringkvot (LQ) där branschens sysselsättningsandel i regionen divideras med branschens sysselsättningsandel i riket. En kvot högre än 1 signalerar att närvaron av en given bransch är högre i regionen än i riket. Vi har valt att göra en nationell jämförelse och inte jämfört med någon/några specifika benchmarkregioner som liknar Västernorrland. Detta motiveras genom att liknande regioner (tex Västerbotten, Norrbotten, Värmland etc) kan ha liknande strukturer och även om en region har mer eller mindre grad av specialisering är det bara i jämförelse med dessa regioner. Istället ger en nationell jämförelse en bättre överblick av hur regionen placerar jämfört med andra, kanske mer expansiva, regioner. Dock kan spridningen på denna kvot vara väldigt stor. Exempelvis

återfinns nästan hela rikets sysselsättning i militära fordon i Västernorrland, samtidigt som det också är en relativt stor sektor i regionen. Det ger ett väldigt högt tal vilket försvårar jämförelser. För att underlätta tolkningen av resultaten har vi därför normaliserat lokaliseringkvoten så den går mellan -1 (lägst specialiseringsgrad) till 1 (högst specialiseringsgrad) där 0 representerar samma sysselsättningsandel som riket.

- Indikatorn över hur **relaterade** näringslivets sektorer är till varandra bygger på en rad principer:
 1. Först måste individers rörlighet mellan branscher fastställas eftersom arbetskraftens kompetenser i hög grad är bundet till det enskilda företaget (Becker 1962), men också i hög utsträckning till den sektor man arbetar inom (Eriksson m.fl 2008). Vi antar därför att den stora massan av alla frivilliga byten av jobb kommer ske mellan branscher där stora delar av de ackumulerade erfarenheterna och kompetenserna kan användas.
 2. Nästa steg är att fastställa hur relaterade två branscher är med varandra oberoende av storleken på en given industri. Det är rimligt att anta att jobbflöden till och från en stor verksamhet (exempelvis datakonsulter) är större än till och från en liten bransch (exempelvis växtodling) på grund av dess storlek. För att reducera denna storlekseffekt som har lite att göra med hur relaterad en bransch är med en annan, jämför vi det observerade flödet med det förväntade flödet av arbetskraft mellan varje branschkombination i ekonomin. Nivån av *relatedness* är baserad på det rikstäckande antalet flöden mellan industri *i* och industri *j* över svenska industrier på 3-siffriga nivå av SNI07 mellan 2011 och 2015. Detta tidsintervall är valt på grund av att analyser av enskilda år kan ge oprecisa estimat om vilka branscher som faktiskt är kopplade till varandra på grund av enskilda händelser specifika år. Därför används aggregerade flöden under en femårsperiod.
 3. Sista steget är att visualisera dessa relationer mellan alla näringslivets branscher i ett så kallat **industry-space**. I princip är alla branscher kopplade till varandra genom mer (nära 1) eller mindre (nära 0) relaterade länkar. För att kunna visa de huvudsakliga strukturerna i branschkopplingarna har vi valt att endast visa den starkaste procenten av alla länkar. Utifrån att använda en nätverksfunktion som går under namnet *maximum spanning tree* får vi fram ett nätverk där inga sektorer är isolerade (dvs inte har några länkar). Dock kommer några sektorer ha fler starka länkar än andra. Dessa sektorer placeras mer centralt i nätverket, medan sektorer med färre kopplingar placeras mer perifert. Varje nod (cirkel) representerar en bransch på 3-siffernivå. Ju större nod, desto fler sysselsatta har branschen för att kunna ge en kompletterande bild huruvida den regionala specialiseringen involverar många eller relativt få sysselsatta. Ju närmare branscherna är placerade, desto starkare är de kopplade till varandra. Linjerna mellan noderna representerar relaterade branschöverskridande länkar. Nodernas färger representerar i sin tur vilken grov SNI-klass de tillhör.
- Respektive sektor i näringslivet på 3-siffernivå tilldelas sedan en **medianinkomst** baserat på vad de anställda i den sektorn har för årsinkomster från arbete. Då det är en stark korrelation

mellan produktivitet och inkomster (Combes m.fl. 2005) samtidigt som inkomster är lätt att jämföra mellan sektorer och platser och också gynnar regionen i form av intäkter (Kemeny & Storper 2015) använder vi detta som ett mått på produktivitet. Det blir av särskilt intresse i relation till könsfördelningen mellan branscher då en skev könsfördelning mellan olika segment av näringslivet kan påverka arbetsmarknadsutsikterna för män respektive kvinnor.

Västernorrlands lokala näringslivsstruktur

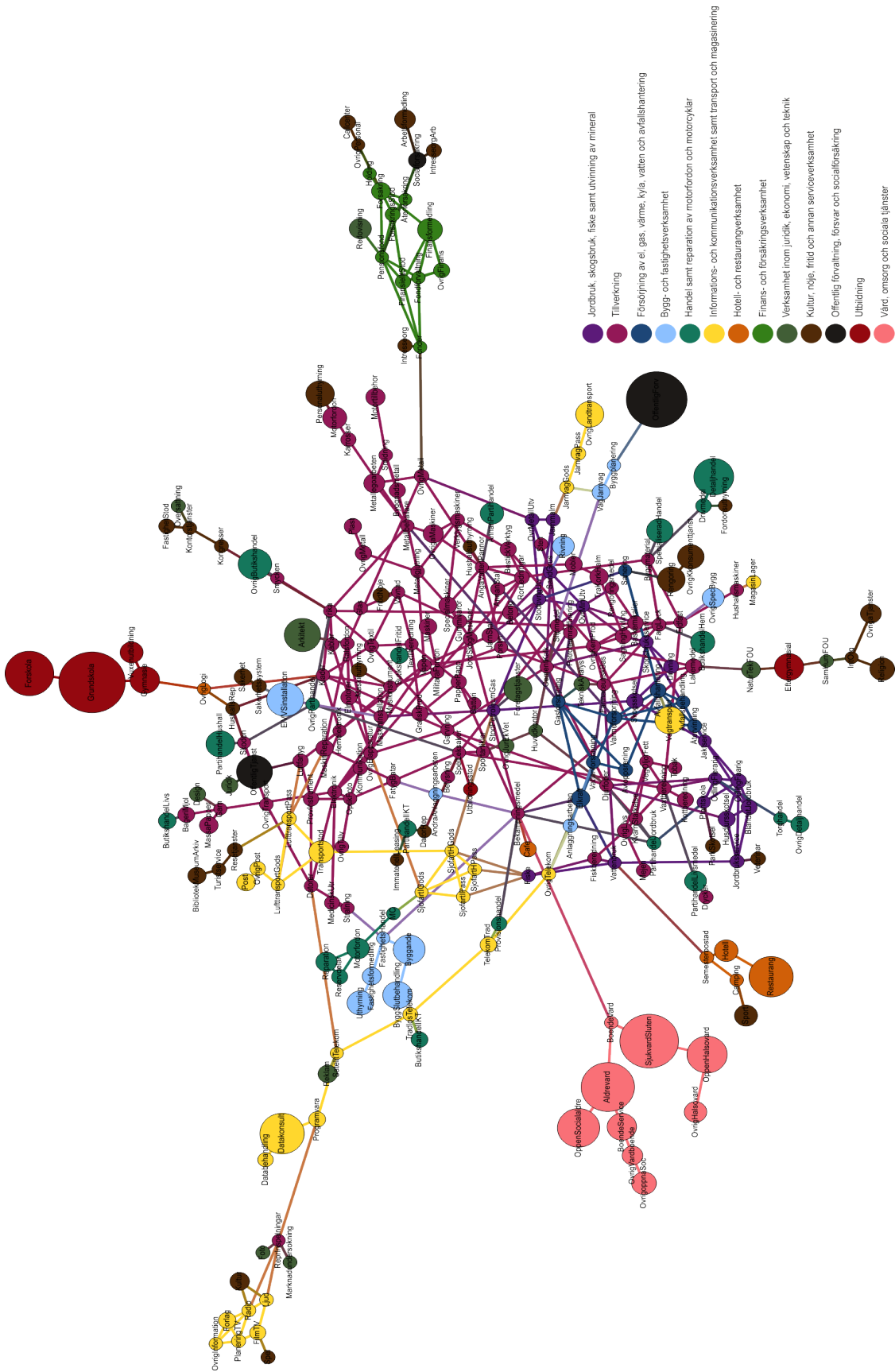
Vi inleder med att utifrån Elekes & Eriksson (2019a) beskriva den översiktliga näringslivsstrukturen i Västernorrland jämfört med Sverige för att sedan i detalj beskriva de olika segmenten (mindre arbetsställen, andelen kvinnor och de olika funktionella arbetsmarknaderna).

Figur 1 visar hela Sveriges industristruktur 2016 utifrån relaterade kopplingar 2011-2015. Som nämndes i föregående kapitel är de sektorer som har flest starka kopplingar placerade centralt i nätverket, och de som i högre grad är kopplade till varandra är placerade närmare varandra. Storleken på noderna symboliserar storleken på sektorn i absolut antal sysselsatta 2016. Fullständig förklaring av näringslivskoderna återfinns i Appendix.

Utan att gå in på allt för många detaljer (se Elekes & Eriksson 2019a) kan vi se att tillverkningsindustrier (lika noder) utgör den centrala delen av näringslivet. Vi kan också se att även om vår metod fångar upp relativt distinkta branschgrupperingar utifrån SNI-koderna (exempelvis utbildning högst upp, motorfordon, finans, transport, eftergymnasial utbildning och FoU, turism, omvårdnad och media), så återfinns exempelvis olika former av service också starkt integrerade i tillverkningssektorerna. Exempelvis företagstjänster, teknisk analys och ekonomisk och juridisk rådgivning. Liknande traditionellt branschöverskridande kopplingar återfinns i media där både traditionell mediaproduktion är relaterat till data, reklam, spel och kultur. Dock är exempelvis övrig telekomverksamhet mer relaterat till vård och omsorg än med andra IKT näringar, vilket kan förklaras av olika e-lösningar inom vården.

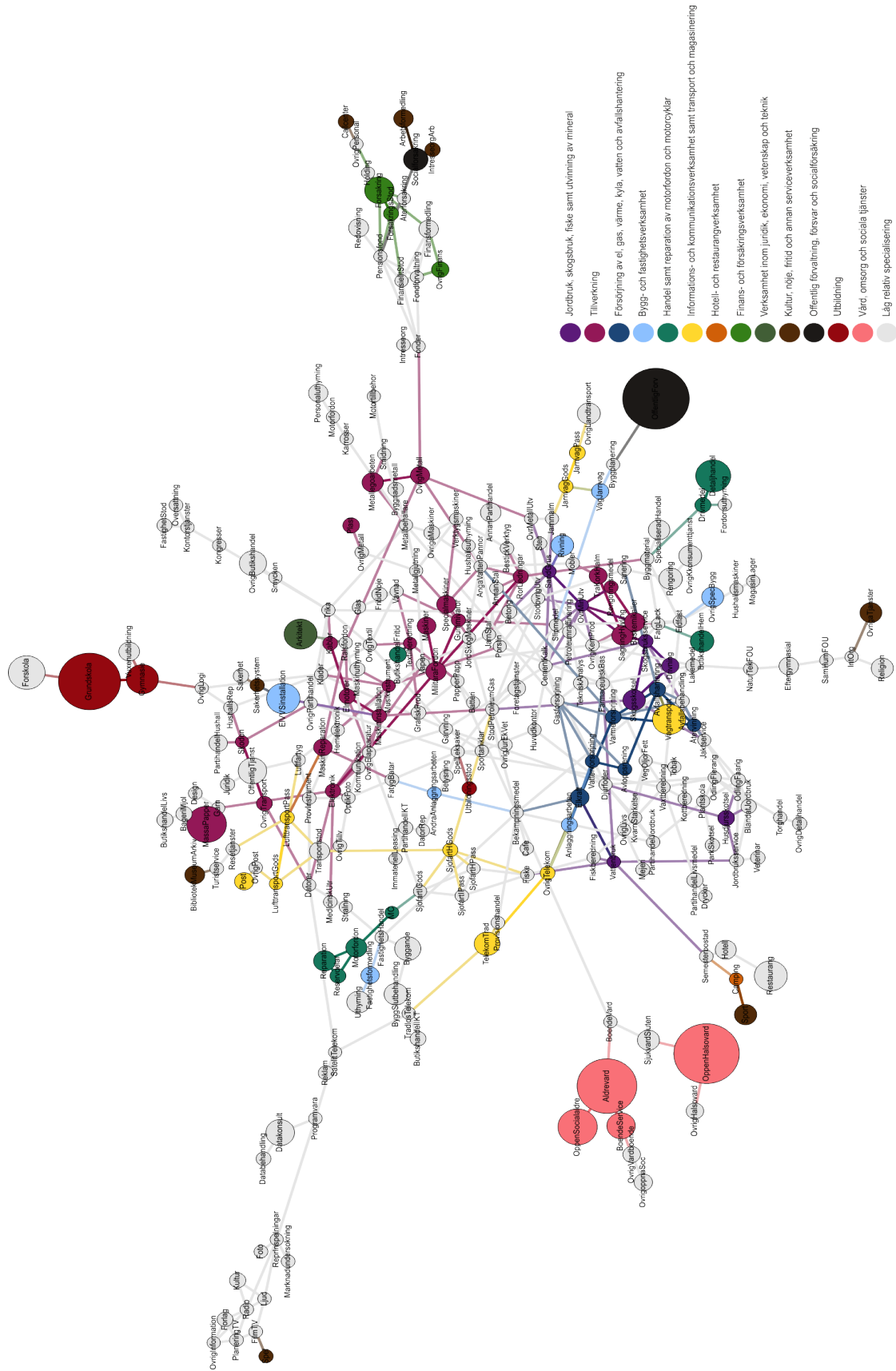
Figur 2 redovisar samma nätverk för Västernorrland som för Sverige (eftersom relaterade branscher definieras nationellt), men med en viktig skillnad. De branscher som är gråmarkerade har inte regionen någon specialisering inom år 2016 (alltså en normaliserad lokaliseringkvot under 0). Figuren visar med andra ord rapportens huvudsakliga fokusområden: Specialisering (färg) och storlek (storlek) samt kompetensmässig närhet (placering i nätverket). För att ge en överskådlig bild över storheterna i storlek så symboliserar de största noderna cirka 5000 anställda och de minsta cirka 100. Utifrån storleken på branschen (antal anställda) utmärker sig utbildning (ej universitet), vård och omsorg (främst äldrevård och öppen hälsovård) samt offentlig förvaltning som har cirka 5000 anställda var och tillsammans står för cirka 16% av regionens sysselsättning (Elekes & Eriksson 2019a).

Massa och papper, el- och vvs-installationer, arkitekt och tekniska konsulttjänster samt detaljhandel utgör relativt stora näringar med drygt 2000 anställda i respektive sektor där regionen är specialiserad jämfört med övriga landet. En viktig skillnad är dock att massa och papper har knappt 15 arbetsställen medan övriga sektorer har cirka 300 arbetsställen. Andra noterbara knippen av specialiserade branscher återfinns kring skogsnäringen lite längre ned i figuren (tex drivning, skogsskötsel, skogsbruksservice, trä-, kork- och halmproduktion), liksom militära fordon i mitten av figuren.

Figur 1: Industry-space för Sverige. Nodernas storlek representerar totalt antal sysselsatta 2016.

Källa: Elekes & Eriksson (2019a)

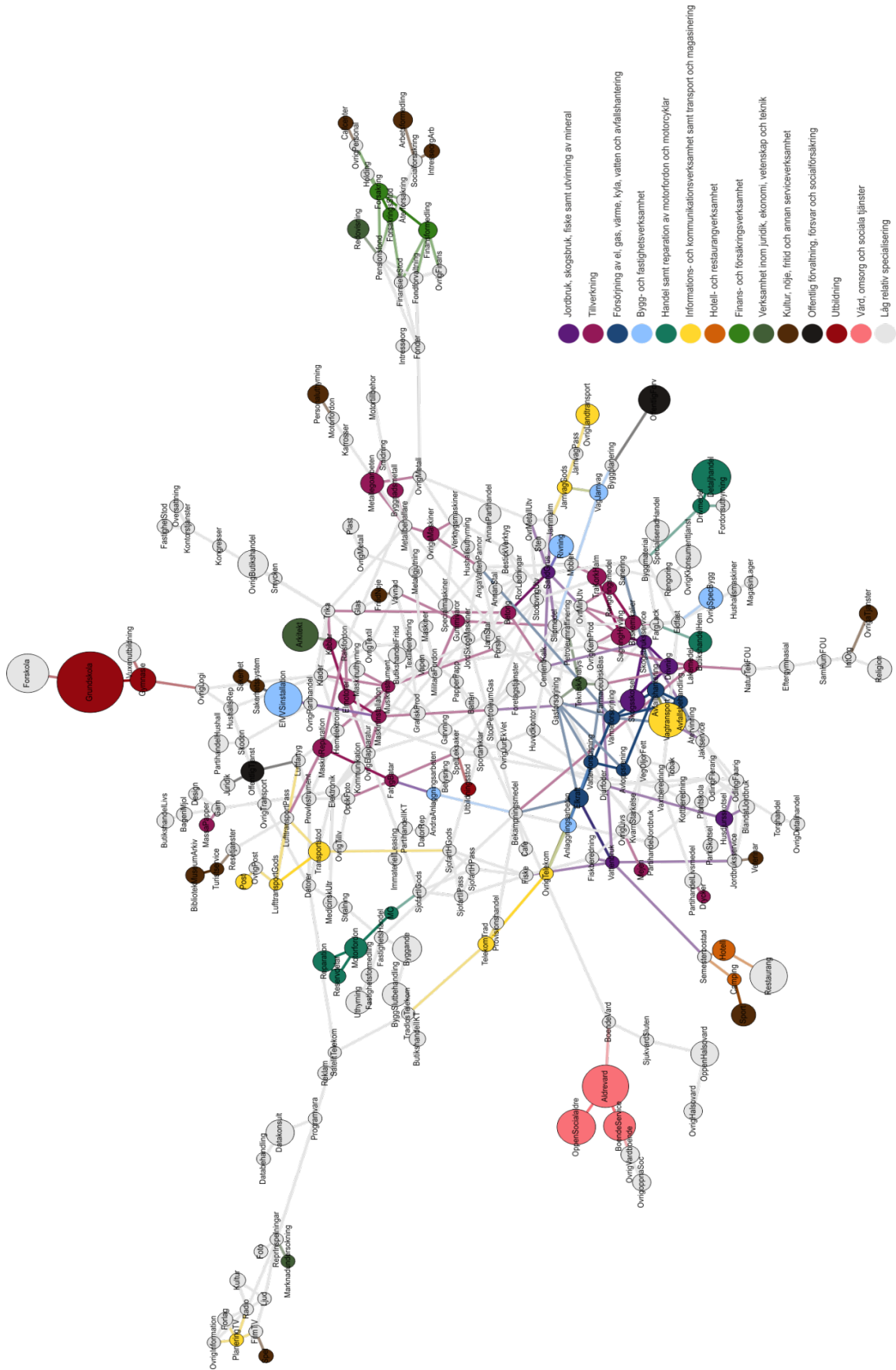
Figur 2: Industry-space för Västernorrland. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Grämmarkerade noder är inte specialiserade i Västernorrland (har en lokaliseringkvot under 1). Källa: Elekes & Eriksson (2019a)

Utöver tillverkning, skogsnäringar, transport (gula noder) och annan basservice (vatten och avlopp etc) kan tre branscher uppmärksammas som visserligen är relativt små, men ändå där regionen har en viss grad av specialisering jämfört med övriga riket: Spelproduktion med ca 100 anställda längst till vänster, bibliotek och arkiv (ca 700 anställda) på toppen av figuren samt övriga företagstjänster (ca 900 anställda) längst ned.

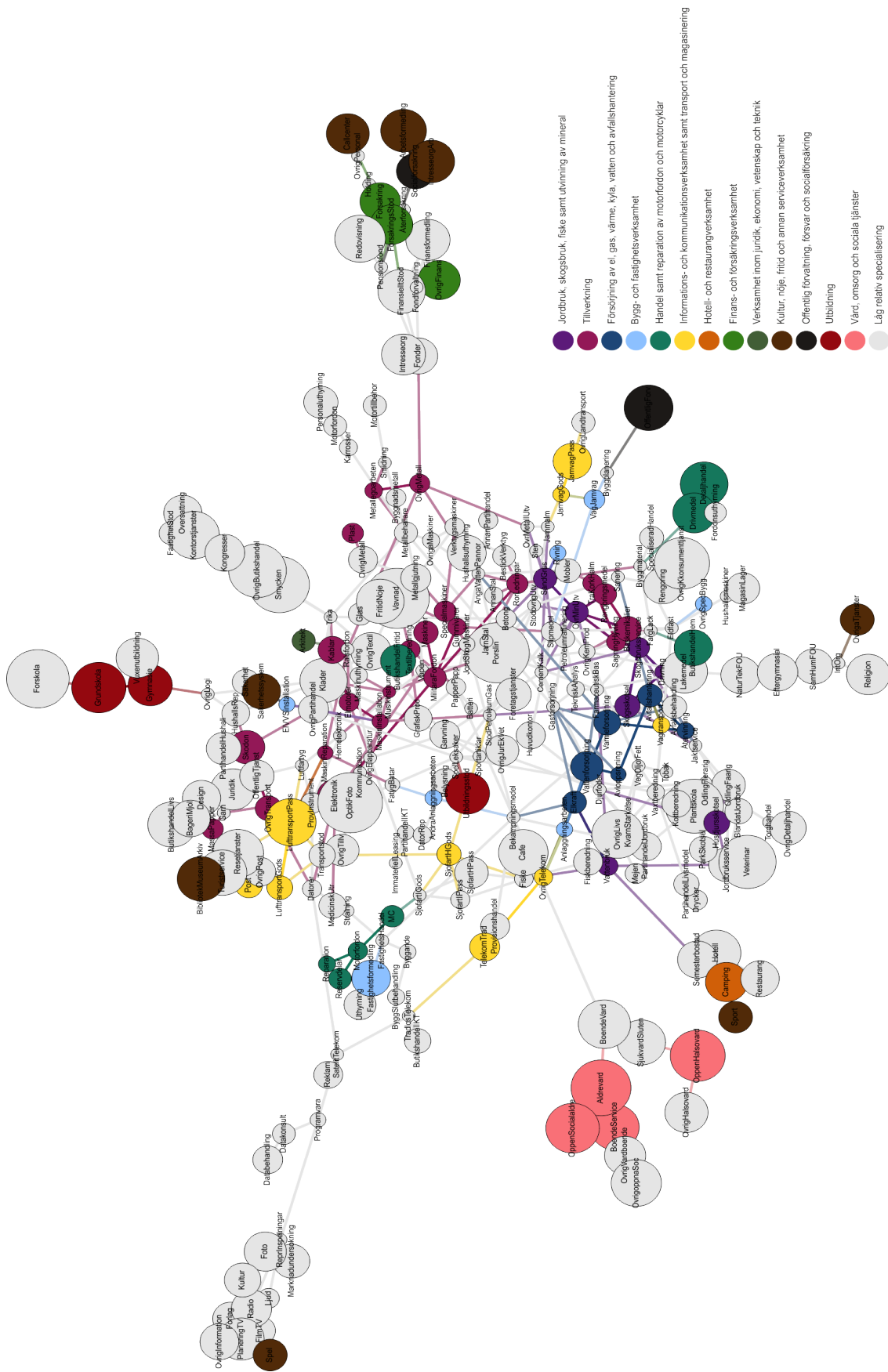
Slutligen kan vi uppmärksamma några sysselsättningsvis relativt stora branscher, men där regionen i dagsläget saknar specialisering. Det gäller exempelvis datakonsulter som i sig sysselsätter relativt många (ca 1600) och storleksmässigt bara överträffas av massa och papper om vi jämför sektorer inom de olika styrkeområdena. Övrigt kan nämnas offentliga tjänster samt olika delar av byggsektorn som visserligen sysselsätter relativt många i regionen, men där Västernorrland saknar relativ specialisering.

Utifrån Figur 3 kan vi jämföra hela näringslivets specialisering med hur det skulle se ut om vi bara tar hänsyn till små- och medelstora företag (definierat som arbetsställen med färre än 100 anställda). Jämför vi med fördelning av denna storleksklass i riket, kan vi se att regionen dels vinner några specialiseringar, men också förlorar några. Exempel på nya specialiseringar är Offentliga tjänster och Sanitet högst upp i figuren, tillverkning av fartyg/båtar, betong, byggnadsmaterial och övrig maskintillverkning i mitten av figuren. Vi ser också hotell och turistservice, drycker och mejeri nere till vänster samt teknisk analys och läkemedel i mitten av grafen. Noterbart är att många delar av den offentliga servicen kvarstår som regionala specialiseringar (vård, skola samt offentlig förvaltning) liksom Massa och papper (uppe i mitten), och annan skogsrelaterad verksamhet (nere i mitten). Dock försvinner Militära fordon (mitten), vilket kan sägas var den tydligaste förlorade specialiseringen. Med andra ord, en stor del av regionens näringslivsmässiga profil kvarstår när vi enbart tittar på små- och medelstora arbetsställen men att nya specialiseringar kan identifieras. En stor skillnad är så klart skillnaden i storlek på noder mellan Figur 2 och 3. Massa och papper blir betydligt mindre när vi inte inkluderar de största arbetsställena medan exempelvis arkitekter (inklusive teknisk konsultverksamhet) blir större. I övrigt kvarstår många av de specialiseringar kring skogsnäringarna och finans som Elekes och Eriksson (2019a) redan identifierat, liksom frånvaron av tydliga specialiseringar inom IKT.

När vi sedan jämför hela regionens specialisering med andelen kvinnor i respektive sektor (Figur 4), kan vi skönja ett ganska tydligt mönster att många av de existerande specialiseringarna som kan ses i både Figur 2 och 3 domineras av män. Då storleken på respektive nod i Figur 4 symboliserar andelen kvinnor (liten = få kvinnor, stor = många kvinnor) ser vi att det framförallt gäller de tillverkningsorienterade specialiseringarna i mitten av figuren. Däremot är utbildning, vård, bibliotek/museum/arkiv samt övrig service existerande specialiseringar med en hög andel kvinnor.

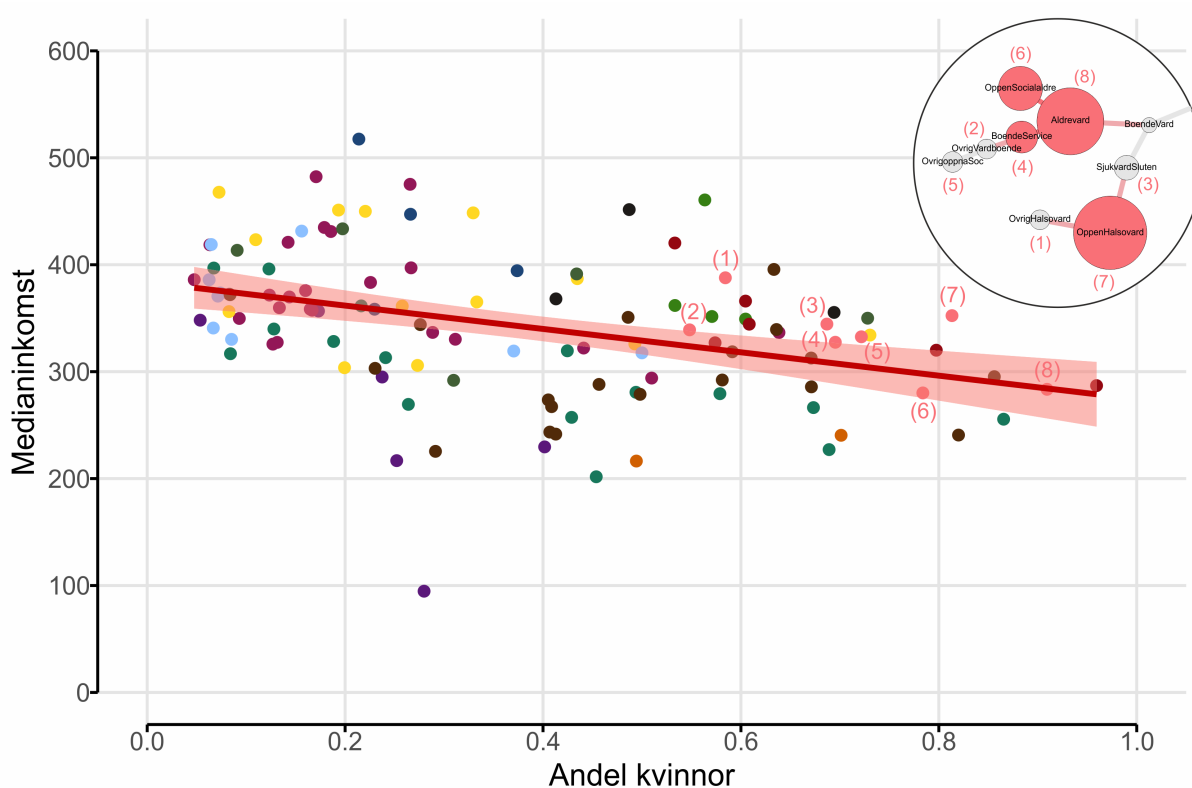

Figur 3: Industry-space för Västernorrland för arbetsställen under 100 anställda. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Gråmarkerade noder är inte specialiserade i Västernorrland (har en lokaliseringkvot under 1)

Figur 4: Industry-space för kvinnor i Västernorrland. Nodernas storlek representerar andelen kvinnor. Gråmarkerade noder är inte specialiserade i Västernorrland (har en lokaliseringkvot under 1)

Regionen har alltså en relativt tydligt könsuppdelad arbetsmarknad där tillverkning, teknisk konsultverksamhet (Arkitekt) och skogsnäringarna är mansdominerade medan service tenderar att vara mer kvinnodominerat. I en regional utvecklingspolicy som ska stötta näringslivets utveckling är det därför av yttersta vikt att kunna sträva efter en inkluderande utvecklingspolitik där både mäns och kvinnors förutsättningar på arbetsmarknaden ska gynnas. Ett för ensidigt fokus på exempelvis tillverkningsindustrin utan att tydligt försöka öka andelen underrepresenterade grupper (kvinnor och utlandsfödda) i dessa sektorer riskerar att förstärka dessa skillnader ytterligare. Som kan ses i Figur 5 är det en ganska tydlig korrelation (40%) mellan andelen kvinnor och sektorns medianlön i regionen. Ju högre andel kvinnor, desto lägre tenderar inkomstnivåerna att vara. Särskilt tydligt gäller detta vården och omsorgen där i princip alla dessa verksamheter sektorer har bland de högsta andelarna kvinnor och de lägsta inkomstnivåerna.

Figur 5: Relationen andel kvinnor och inkomstnivåer i Västerbotten.

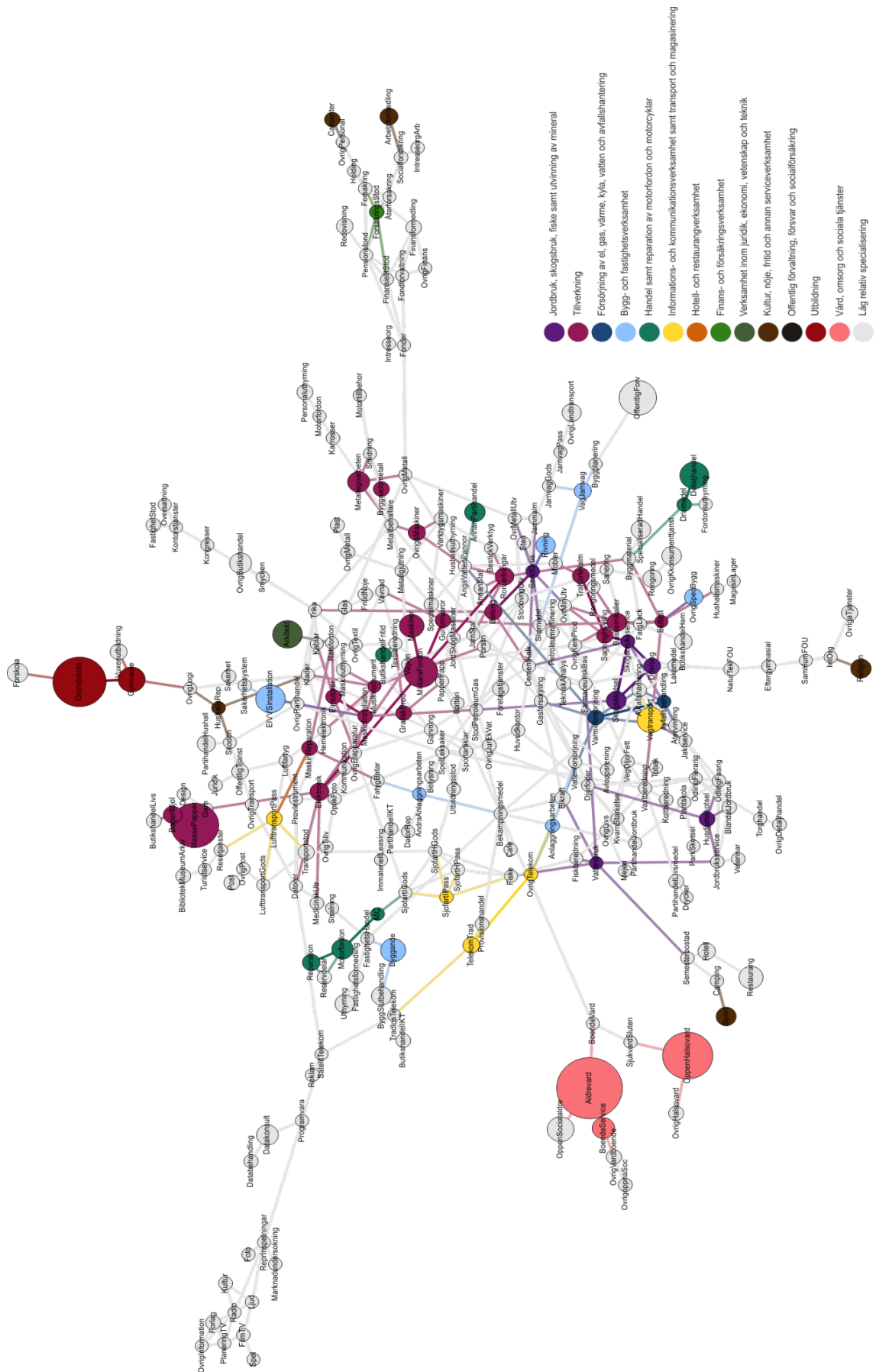
Slutligen redovisar Figur 6-9 industry-space för regionens funktionella arbetsmarknader Örnsköldsvik, Sollefteå, Kramfors respektive Sundsvall. En funktionell arbetsmarknadsregion (FA-region) är en region inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. En FA-region består av en eller flera kommuner och baseras i grunden på arbetspendling över kommungräns. Den baseras även på ett antal antaganden som härleds från historisk utveckling och framtidsprognoser. Den senaste indelningen som gjordes av Tillväxtanalys år 2015 och är tänkt att kunna användas för regionala analyser under cirka 10 år. Skillnaderna mellan de olika arbetsmarknaderna blir väldigt uppenbara. I Örnsköldsvik (Figur 6) framkommer ett relativt tydligt maskinindustriellt fokus kring bland annat

militära fordon, tillverkning av maskiner, motorer, elektronik och gummi. Nära dessa verksamheter återfinns också specialiseringar inom teknisk konsultverksamhet och arkitektur samt en skogsindustriell specialisering som främst innehåller massa och pappersproduktion, men också drivning, sågning och hyvling, skogsskötsel och baskemikalier. Noterbart är att Västernorrlands relativt tydliga specialisering i offentlig förvaltning inte återfinns in Örnsköldsvik, även om offentligt finansierade verksamheter som skola, vård och omsorg utgör relativt stora verksamheter.

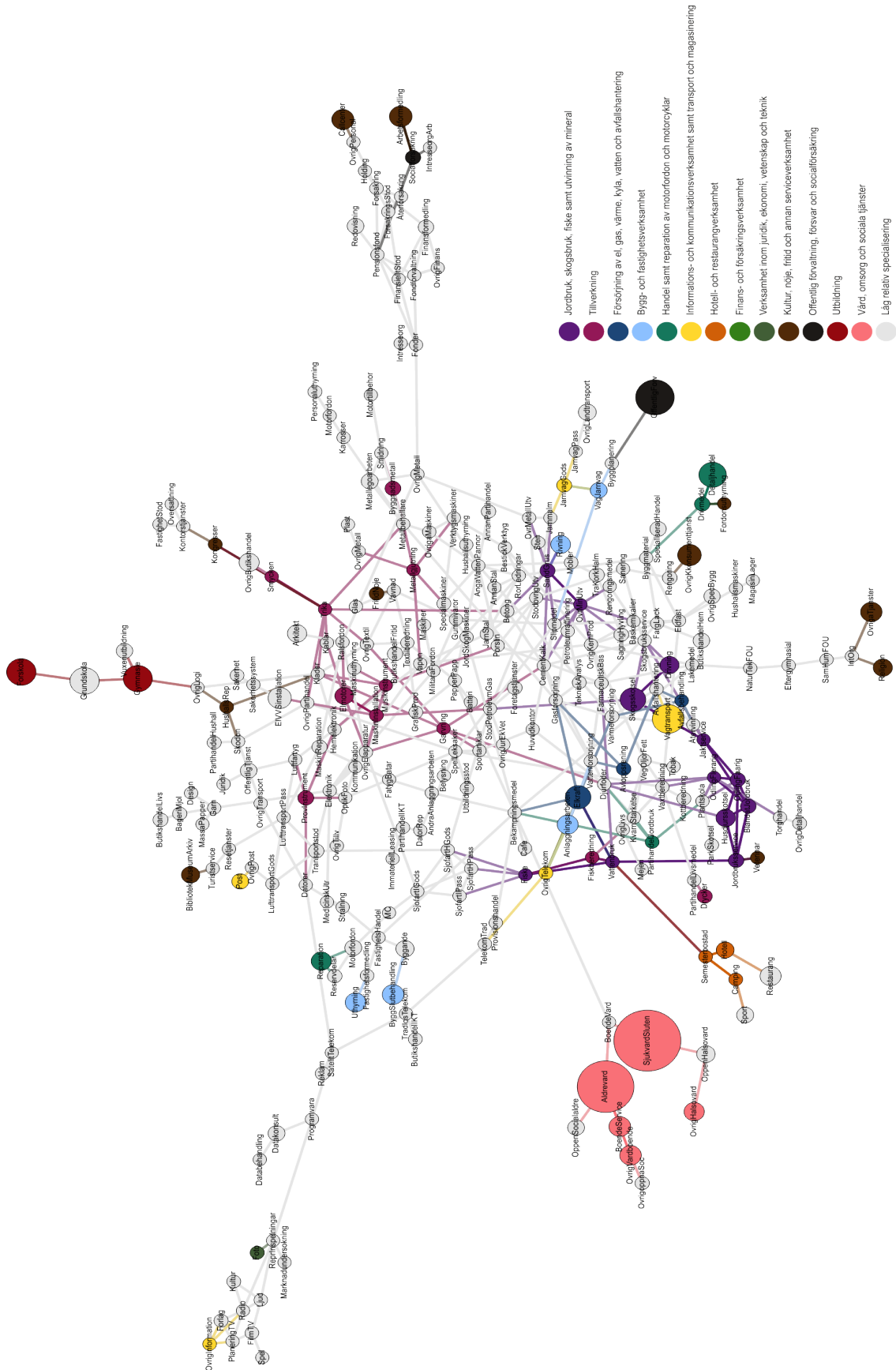
Då storleken symboliserar sektorns storlek i absoluta tal, kan vi i Sollefteås fall (Figur 7) se att främst olika former av privat och offentlig service (skola, vård, omsorg, men också offentlig förvaltning) utmärker sig som tydliga specialiseringar. Inom industrin återfinns de tydligaste specialiseringarna inom instrument och elmotorer, metallgjutning och byggnadsmaterial även om dessa verksamheter är relativt små. Skogsnäringarna (drivning och skogsskötsel) utgör tillsammans med jordbruk och djurhållning ett mer naturbaserat kompetensknippe. Andra noterbara verksamheter är anläggningsarbeten och elkraft samt besöksnäring (hotell, semesterbostad och camping) samt bibliotek, museum och arkiv där framförallt elkraft också utgör en stor sektor i absoluta tal (se Tabell 1).

Jämfört med Örnsköldsvik och Sollefteå skiljer sig Kramfors betänkligt (Figur 8). Massa och papper utgör en dominerande verksamhet tillsammans med andra skogsindustriella näringar som sågning/hyvling, skogsskötsel samt tillverkning av trä, kork och halmprodukter. Andra tillverkningspecialiseringar är exempelvis tillverkning av kablar, maskiner och metallegoarbeten, tillverkning av bestick och verktyg samt tillverkning av båtar och slipmedel. Den stora skillnaden är den tydliga regionala koncentrationen av försäkringsverksamhet samt (i likhet med Sollefteå) lokala koncentrationer av besöksnäringen. Det är också i Kramfors en tydlig koncentration av offentliga tjänster (försvar, kriminalvård, domstolsväsende etc) återfinns vilket kan jämföras med offentlig förvaltning där hela regionen har en hög specialiseringsgrad.

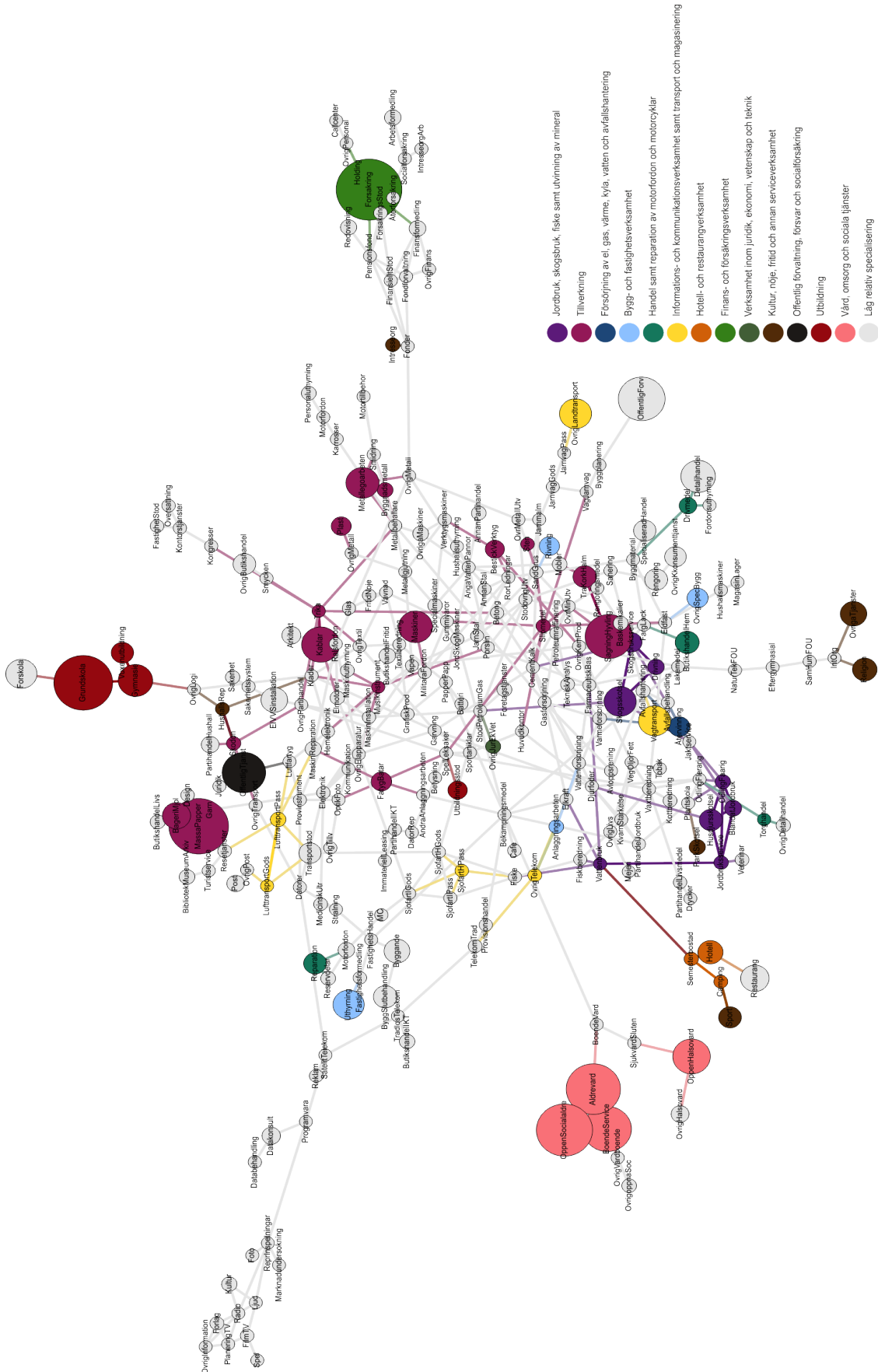
I Figur 9 redovisas Sundsvalls industry-space. Utöver det faktum att det är en relativt stor arbetsmarknad och därmed också har fler specialiseringar återfinns skogsnäringarna samt offentligt finansierade verksamheter som tydliga regionala specialiseringar även här. Dock kan vi se att exempelvis transport och kommunikation inklusive media är mer påtagligt närvarande i Sundsvall jämfört med i övriga funktionella arbetsmarknader. Exempelvis de verksamheter som återfinns till vänster i figuren (databehandling, spelproduktion, radio, marknadsundersökningar samt olika former av telekom). Finans och försäkringsverksamhet är visserligen inte lika tydligt dominerande som i Kramfors, men här finns tecken på ett tydligare kompetenssystem där försäkring (både försäkringsbolag och socialförsäkring), pensioner, försäkringsstöd och övrig finans tillhör de lokala specialiseringarna. I övrigt utmärker sig, som i övriga regionen, maskintillverkning samt även detaljhandel.

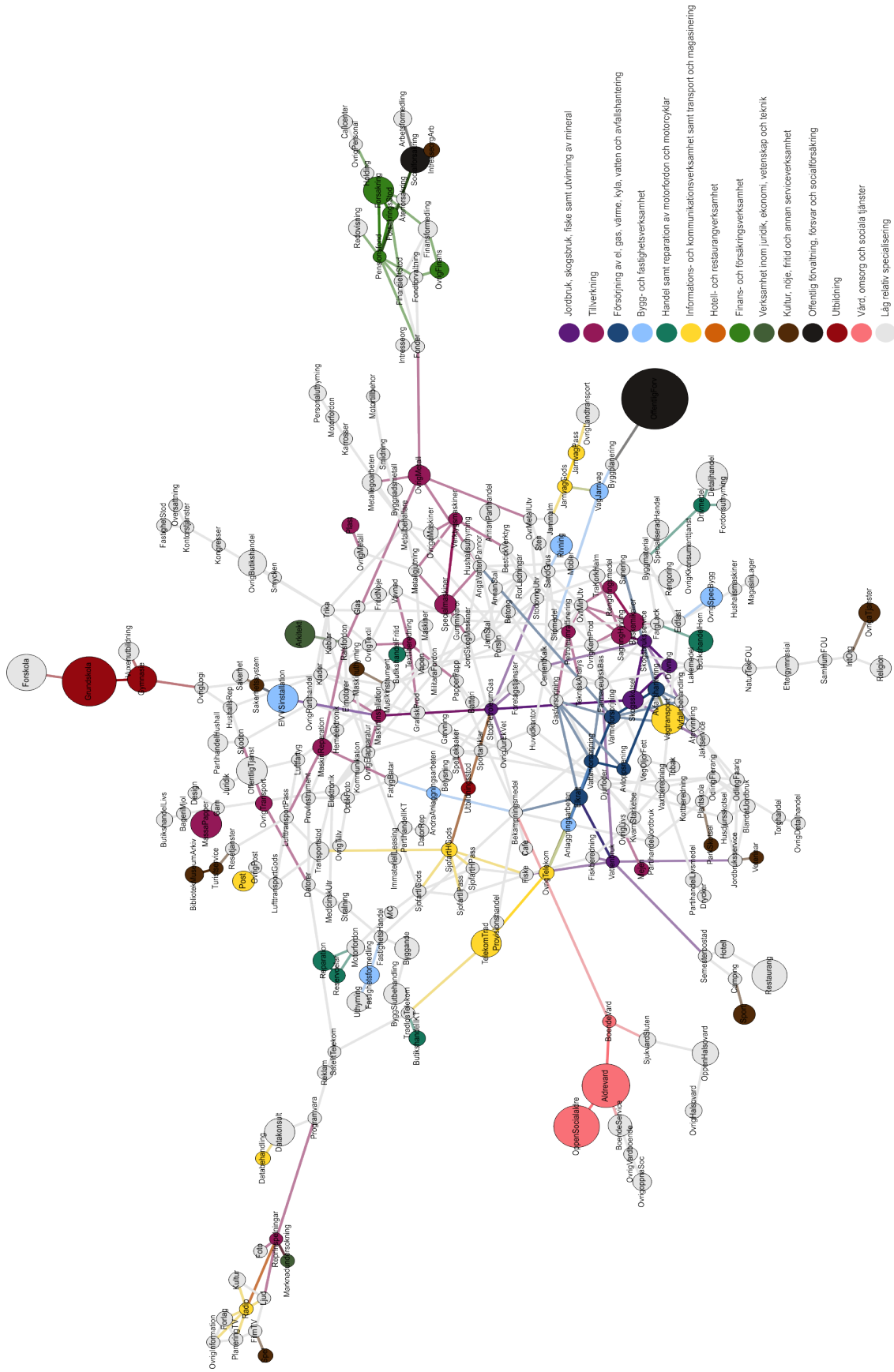
Figur 6: Industry-space för Örnsköldsvik. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Gråmarkerade noder är inte specialiserade i Örnsköldsvik (har en lokaliseringkvot under 1)

Figur 7: Industry-space för Sollefteå. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Gråmarkerade noder är inte specialiserade i Sollefteå (har en lokaliseringkvot under 1)

Figur 8: Industry-space för Kramfors. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Gråmarkerade noder är inte specialiserade i Kramfors (har en lokaliseringkvot under 1)

Figur 9: Industry-space för Sundsvall. Nodernas storlek representerar totala antalet anställda. Grönmarkerade noder är inte specialiserade i Sundsvall (har en lokaliseringkvot under 1)

Avslutningsvis bör vi betona att ovanstående figurer redovisat relativ specialisering (alltså hur stor sysselsättningen är i respektive funktionell arbetsmarknad jämfört med riket), vilket inte alltid behöver överensstämma med de sektorer där flest personer är sysselsatta (se Elekes & Eriksson 2019a för mer diskussion kring detta för Region Västernorrland). Tabell 1 redovisar därför de 10 största näringarna inom respektive arbetsmarknad och hur stor andel av arbetsmarknaders sysselsättning som sektorn upptar.

Tabell 1: De 10 största sektorerna i respektive funktionell arbetsmarknad och hur stor andel av den totala sysselsättningen dessa sektorer upptar 2016. Fetmarkerade sektorer tillhör också respektive arbetsmarknads 10 mest specialiserade sektorer.

Örnsköldsvik			Sollefteå			Kramfors			Sundsvall			
Sektor	Storlek	%	Sektor	Storlek	%	Sektor	Storlek	%	Sektor	Storlek	%	
1	Aldrevard	1868	8%	SjukvardSluten	723	11%	Forsakring	357	5%	OffentligForv	3615	6%
2	Grundskola	1425	6%	Aldrevard	583	8%	MassaPapper	316	5%	Grundskola	2770	5%
3	OppenHalsovard	1317	6%	OffentligForv	339	5%	Grundskola	310	5%	Aldrevard	2341	4%
4	MassaPapper	1227	5%	Vagtransport	245	4%	OppenSocialÄldre	292	4%	OppenSocialÄldre	2209	4%
5	OffentligForv	855	4%	Forskola	215	3%	Aldrevard	280	4%	Forskola	1800	3%
6	MilitäraFordon	722	3%	Grundskola	213	3%	BoendeService	240	4%	Restaurang	1488	3%
7	Arkitekt	583	3%	Gymnasie	210	3%	SagningHyvling	232	3%	Vagtransport	1313	2%
8	ELVVSinstallation	582	3%	Detaljhandel	190	3%	OffentligForv	229	3%	Detaljhandel	1251	2%
9	Detaljhandel	553	2%	Skogsskotsel	165	2%	OffentligTjanst	206	3%	ELVVSinstallation	1202	2%
10	Vagtransport	497	2%	Elkraft	165	2%	Kablar	169	3%	MassaPapper	1199	2%
		23163	42%		6876	44%		6729	39%		59419	32%

Tabell 1 förstärker bilden av att en stor del av sysselsättningen i respektive region återfinns inom olika offentligt finansierade verksamheter (skola, vård och omsorg), men det är också tydligt att massa och papper utgör tydliga regionala specialiseringar både i absoluta (storlek) men också relativa (fetmarkerade) tal i Örnsköldsvik, Kramfors och Sundsvall. Det är framförallt i Kramfors som de mest specialiserade sektorerna också utgör relativt sysselsättningsmässigt stora delar av näringslivet (5 av 10 tillhör också de sektorer med högst specialiseringsgrad) medan det i Sundsvall endast är massa och papper som utmärker sig i både absoluta och relativa tal. Sammantaget utgör de 10 största sektorerna mellan 32% (Sundsvall) och 44% (Sollefteå) av hela sysselsättningen i arbetsmarknaden.

Sammanfattande diskussion

När vi detaljstuderat mer lokala specialiseringar i Region Västernorrland kan vi se ett tydligt gemensamt mönster genom att alla lokala arbetsmarknader jämfört med Sverige i övrigt har tydliga specialiseringar inom offentligt finansierad service (skola, vård och omsorg samt till viss del offentlig service och tjänster i alla arbetsmarknader förutom Örnsköldsvik). Två andra gemensamma karaktärsdrag är koncentrationer i skogsnäringarna även om det finns viss variation i vilka skogsnäringar respektive region är specialiserad inom (tex massa och papper i Kramfors, Örnsköldsvik och Sundsvall, sågning/hyvlning i Kramfors och drivning och skogsskötsel i framförallt Sollefteå). Utöver detta delar alla av regionens lokala arbetsmarknader en tydlig profil kring maskinindustriell tillverkning. Här bör det noteras att dessa tydliga regionala specialiseringar också är märkbart könsuppdelade då de offentligt finansierade verksamheterna (framförallt vård och omsorg) domineras av kvinnor medan tillverkningsindustri och skogsnäringarna i högre utsträckning domineras av män. Denna könsfördelning är också sammankopplad med skillnader i inkomstnivåer då de mer kvinnodominerande verksamheterna har avsevärt lägre lönenivåer än de mansdominerande tillverkningssektorerna.

Utöver dessa gemensamma karaktärsdrag finns också tydliga lokala specialiseringar som inom mer funktionella gränser kanske bättre speglar regionens näringsliv än vad den övergripande regionala strukturen gör. Örnsköldsvik är föga förvånande relativt specialiserad inom fordonstillverkning och teknisk konsultverksamhet, men har inte lika tydlig närvaro av exempelvis offentlig förvaltning, finans och försäkring eller IKT. Sollefteå å andra sidan har inte lika tydliga specialiseringar och det är framförallt offentligt finansierade verksamheter som dominerar liksom besöksnäringar, transport samt kraftförsörjning. I Kramfors och framförallt i Sundsvall återfinns de tydligaste koncentrationerna av finans och försäkring. I Kramfors återfinns också tydliga koncentrationer av offentliga tjänster samt sågning/hyvlning och tillverkning av kablar och maskiner liksom besöksnäringar. Sundsvall speglar å andra sidan en mer servicebetonad del av näringslivet där förutom ett tydligt kompetensknippe kring finans och försäkring återfinns specialiseringar inom IKT och media, teknisk konsultverksamhet, detaljhandel och offentlig förvaltning.

Den övergripande slutsatsen vi kan dra av detta fokus på de funktionella arbetsmarknaderna är att en generell regional utvecklingsstrategi för hela regionen också måste ta hänsyn till de lokala variationerna då respektive arbetsmarknad består av olika kompetensresurser och därmed också har olika förutsättningar för framtida specialiseringar. Utöver skogsnäringarna återfinns inte någon av regionens identifierade styrkeområden i alla fyra av regionens arbetsmarknader. Istället är det mer lokala specialiseringar som karaktäriserar sammansättningen av regionens näringsliv. Det innebär i princip två olika vägar för framtida regionala utvecklingsstrategier. Antingen kan dessa skillnader bejakas och utveckla respektive delarbetsmarknad utifrån vad som finns där idag då det kan gynna hela regionens utveckling, eller verka för att regionens styrkeområden bättre ska representeras i hela regionen. För en mer hållbar utveckling som bygger på befintliga lokala resurser bör dessa lokala särdrag bejakas då det underlättar bildandet av nya framtida specialiseringar (Elekes & Eriksson 2019a). Det är också främst

inom den funktionella arbetsmarknaden där den lokala kompetensstrukturen reproduceras genom att det möjliggör jobbyten utan att nödvändigtvis behöva byta bostadsort.

Slutligen bör framtida strategier tydligt verka för att öka mångfalden inom respektive del av arbetsmarknaden. En tydlig utmaning ligger i att exempelvis öka andelen kvinnor i de mer tillverkningsorienterade specialiseringarna. Framtida studier bör därför särskilt betona hur strukturomvandlingen (skapandet av nya och försvinnandet av gamla specialiseringar) påverkar män respektive kvinnor. Ytterligare studier på yrkesstrukturers förändring kan också tydligare fånga förändrade kompetensbehov inom sektorer, huruvida det påverkar könsfördelningen i näringslivet, och om det skiljer sig mellan de lokala arbetsmarknaderna

Källor

- Adjei E & Eriksson R.H (2019). Skogen som resurs i Region Västernorrland. CERUM-reports 48, Umeå universitet.
- Becker G (1964). *Human Capital, a Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education*. New York: Columbia University Press.
- Combes P P, Duranton G and Overman H (2005). Agglomeration and the adjustment of the spatial economy. *Papers in Regional Science* 84 (3): 311–49.
- Elekes Z & Eriksson R.H (2019a). Västernorrlands styrkeområden. Översikt av näringslivets styrkeområden relationer till varandra ur ett kompetensperspektiv. CERUM-reports 51, Umeå universitet.
- Elekes Z & Eriksson R.H (2019b). Västernorrlands styrkeområden. Detaljstudie av skogsnäringarna, fordonsindustrin, IKT, bank/försäkring samt teknisk konsultverksamhet. CERUM-reports 52, Umeå universitet.
- Eriksson R H, Henning M & Otto A (2016). Industrial and geographical mobility of workers during industry decline: The Swedish and German shipbuilding industries 1970-2000. *Geoforum*, 75: 87-98
- Gidlund L, Sundberg L, Vedin M & Forsberg E (2018). Att digitaliseras eller att digitalisera. Industriell utveckling i Västernorrland. Mittuniversitetet, Rapport 2018
- Henning M & Nedelkoska L (2014). Branschöverskridande kompetensknippen. Nya perspektiv på Västsveriges näringslivsstruktur. Västra Götalandsregionen, Region Halland
- Kemeny T & Storper M (2015). Is specialization good for regional economic development?. *Regional Studies*, 49(6), 1003-1018.
- Oxford Research (2018). Kartläggning och analys av styrkeområden i Västernorrland. Rapport.

Appendix: Detaljerade sektorkoder

SNI3	Egen definition	Officiell definition	Större industrigrupp
11	OdlingFaarig	Odling av ett- och tvååriga växter	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
12	OdlingFlerarig	Odling av fleråriga växter	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
13	Plantskola	Odling av plantskoleväxter	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
14	Husdjursskotsel	Husdjursskötsel	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
15	BlandatJordbruk	Blandat jordbruk	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
16	Jordbruksservice	Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
17	Jaktservice	Jakt och service i anslutning härtill	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
21	Skogsskotsel	Skogsförvaltning och skogsskötsel	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
22	Drivning	Drivning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
23	Skogsmaterialinsamling	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
24	Skogsbruksservice	Service till skogsbruk	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
31	Fiske	Fiske	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
32	Vattenbruk	Vattenbruk	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
51	Stenkol	Stenkolsutvinning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
52	Brunkol	Brunkolsutvinning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
61	Rapetroleum	Utvinning av råpetroleum	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
62	Naturgas	Utvinning av naturgas	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
71	Järnmalm	Järnmalmsutvinning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
72	OvrMetallUtv	Utvinning av andra metallmalmer än järnmalm	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
81	SandGrus	Utvinning av sand, grus, sten och lera	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
89	OvrMinUtv	Övrig utvinning av mineral	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
91	StodPetroleumGas	Stödtjänster till råpetroleum- och naturgasutvinning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
99	StodovrigUtv	Stödtjänster till annan utvinning	Jordbruk, skogsbruk, fiske samt utvinning av mineral
101	Kottberedning	Beredning och hållbarhetsbehandling av kött och köttvaror	Tillverkning
102	Fiskberedning	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk samt skal- och blötdjur	Tillverkning
103	Vaxtberedning	Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker	Tillverkning
104	VegOljorFett	Framställning av vegetabiliska och animaliska oljor och fetter	Tillverkning
105	Mejeri	Mejerivaru- och glasstillverkning	Tillverkning
106	KvarnStarkelse	Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	Tillverkning
107	BageriMjol	Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	Tillverkning
108	OvrigLivs	Annan livsmedelsframställning	Tillverkning
109	Djurfoder	Framställning av beredda djurfoder	Tillverkning
110	Drycker	Framställning av drycker	Tillverkning
120	Tobak	Tobaksvarutillverkning	Tillverkning
131	Garn	Garntillverkning	Tillverkning
132	Vavnad	Vävnadstillverkning	Tillverkning

133	Textilberedning	Blekning, färgning och annan textilberedning	Tillverkning
139	OvrigTextil	Annan textiltillverkning	Tillverkning
141	Klader	Tillverkning av kläder, utom pälsvaror	Tillverkning
142	Pals	Tillverkning av pälsvaror	Tillverkning
143	Trika	Tillverkning av trikåvaror	Tillverkning
151	Garvning	Garvning och annan läderberedning; tillverkning av reseffekter, handväskor, sadel- och seldon; pälsberedning	Tillverkning
152	Skodon	Tillverkning av skodon	Tillverkning
161	SugningHyvling	Sågning och hyvling av trä	Tillverkning
162	TraKorkHalm	Tillverkning av varor av trä, kork, halm, rotting o.d.	Tillverkning
171	MassaPapper	Massa-, pappers- och papptillverkning	Tillverkning
172	PapperPapp	Tillverkning av pappers- och pappvaror	Tillverkning
181	GrafiskProd	Grafisk produktion	Tillverkning
182	ReprInspelningar	Reproduktion av inspelningar	Tillverkning
191	Stenkolsprod	Tillverkning av stenkolsprodukter	Tillverkning
192	Petroleumraffinering	Petroleumraffinering	Tillverkning
201	Baskemikalier	Tillverkning av baskemikalier, gödselmedel och kväveprodukter, plaster och syntetgummi i obearbetad form	Tillverkning
202	Bekämpningsmedel	Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter	Tillverkning
203	FargLack	Tillverkning av färg, lack, tryckfärg m.m.	Tillverkning
204	Rengöringsmedel	Tillverkning av rengöringsmedel, parfym och toalettartiklar	Tillverkning
205	OvrigKemProd	Tillverkning av andra kemiska produkter	Tillverkning
206	Konstfiber	Konstfibertillverkning	Tillverkning
211	FarmaceutiskBas	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter	Tillverkning
212	Lakemedel	Tillverkning av läkemedel	Tillverkning
221	Gummivaror	Tillverkning av gummivaror	Tillverkning
222	Plast	Plastvarutillverkning	Tillverkning
231	Glas	Glas- och glasvarutillverkning	Tillverkning
232	Eldfast	Tillverkning av eldfasta produkter	Tillverkning
233	Byggmaterial	Tillverkning av byggmaterial av lergods	Tillverkning
234	Porslin	Tillverkning av andra porslinsprodukter och keramiska produkter	Tillverkning
235	CementKalk	Tillverkning av cement, kalk och gips	Tillverkning
236	Betong	Tillverkning av varor av betong, cement och gips	Tillverkning
237	Sten	Huggning, formning och slutlig bearbetning av sten	Tillverkning
239	Slipmedel	Tillverkning av slipmedel och övriga icke-metalliska mineraliska produkter	Tillverkning
241	JarnStal	Framställning av järn och stål samt ferrolegeringar	Tillverkning
242	RorLedningar	Tillverkning av rör, ledningar, ihåliga profiler och tillbehör av stål	Tillverkning
243	AnnanStal	Annan primärbearbetning av stål	Tillverkning
244	OvrigMetall	Framställning av andra metaller än järn	Tillverkning
245	Metallgjutning	Gjutning av metall	Tillverkning
251	Byggnadsmetall	Byggnadsmetallvarutillverkning	Tillverkning
252	Metallbehållare	Tillverkning av cisterner, tankar, kar och andra behållare av metall	Tillverkning

253	AngaVattenPannor	Tillverkning av ånggeneratorer utom varmvattenpannor för centraluppvärmning	Tillverkning
254	Vapen	Tillverkning av vapen och ammunition	Tillverkning
255	Smidning	Smidning, pressning, prägling och valsning av metall; pulvermetallurgi	Tillverkning
256	Metallegoarbeten	Beläggning och överdragning av metall; metallegoarbeten	Tillverkning
257	BestickVerktyg	Tillverkning av bestick, verktyg och andra järnhandelsvaror	Tillverkning
259	OvrigMetall	Annan metallvarutillverkning	Tillverkning
261	Elektronik	Tillverkning av elektroniska komponenter och kretskort	Tillverkning
262	Datorer	Tillverkning av datorer och kringutrustning	Tillverkning
263	Kommunikation	Tillverkning av kommunikationsutrustning	Tillverkning
264	Hemelektronik	Tillverkning av hemelektronik	Tillverkning
265	ProvInstrument	Tillverkning av instrument och apparater för mätning, provning och navigering samt ur	Tillverkning
266	Stralning	Tillverkning av strålningsutrustning samt elektromedicinsk och elektroterapeutisk utrustning	Tillverkning
267	OptikFoto	Tillverkning av optiska instrument och fotoutrustning	Tillverkning
268	OptiskaMedier	Tillverkning av magnetiska och optiska medier	Tillverkning
271	Elmotorer	Tillverkning av elmotorer, generatorer och transformatorer samt eldistributions- och elkontrollapparater	Tillverkning
272	Batteri	Batteri- och ackumulatortillverkning	Tillverkning
273	Kablar	Tillverkning av ledningar och kablar och kabeltillbehör	Tillverkning
274	Belysning	Tillverkning av belysningsarmatur	Tillverkning
275	Hushållsmaskiner	Tillverkning av hushållsmaskiner och hushållsapparater	Tillverkning
279	OvrigElapparatur	Tillverkning av annan elapparatur	Tillverkning
281	Maskiner	Tillverkning av maskiner för allmänt ändamål	Tillverkning
282	OvrigaMaskiner	Tillverkning av andra maskiner för allmänt ändamål	Tillverkning
283	JordSkogMaskiner	Tillverkning av jord- och skogsbruksmaskiner	Tillverkning
284	Verktygsmaskiner	Tillverkning av maskiner för metallbearbetning och verktygsmaskiner	Tillverkning
289	Specialmaskiner	Tillverkning av andra specialmaskiner	Tillverkning
291	Motorfordon	Motorfordonstillverkning	Tillverkning
292	Karosser	Tillverkning av karosserier för motorfordon; tillverkning av släpfordon och påhängsvagnar	Tillverkning
293	Motortillbehör	Tillverkning av delar och tillbehör till motorfordon	Tillverkning
301	FartygBatar	Byggande av fartyg och båtar	Tillverkning
302	Ralsfordon	Tillverkning av rälsfordon	Tillverkning
303	Lufffartyg	Tillverkning av luftfartyg, rymdfarkoster o.d.	Tillverkning
304	MilitaraFordon	Tillverkning av militära stridsfordon	Tillverkning
309	OvrigTransport	Övrig tillverkning av transportmedel	Tillverkning
310	Mobler	Tillverkning av möbler	Tillverkning
321	Smycken	Tillverkning av smycken, guld- och silversmedsvaror samt bijouterier	Tillverkning
322	Musikinstrument	Tillverkning av musikinstrument	Tillverkning
323	Sportartiklar	Tillverkning av sportartiklar	Tillverkning
324	SpelLeksaker	Tillverkning av spel och leksaker	Tillverkning
325	MedicinskUtr	Tillverkning av medicinsk och dental utrustning	Tillverkning

329	OvrigTillv	Övrig tillverkning	Tillverkning
331	MaskinReparation	Reparation av metallvaror, maskiner och apparater	Tillverkning
332	MaskinInstallation	Installation av industrimaskiner och -utrustning	Tillverkning
351	Elkraft	Generering, överföring och distribution av elkraft	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
352	Gasförsörjning	Gasförsörjning; distribution av gasformiga bränslen via rörnät	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
353	Varmeförsörjning	Försörjning av värme och kyla	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
360	Vattenförsörjning	Vattenförsörjning	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
370	Avloppsrening	Avloppsrening	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
381	Avfallshantering	Insamling av avfall	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
382	Avfallsbehandling	Behandling och bortskaftande av avfall	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
383	Återvinning	Återvinning	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
390	Sanering	Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning	Försörjning av el, gas, värme, kyla, vatten och avfallshantering
411	Byggplanering	Utformning av byggprojekt	Bygg- och fastighetsverksamhet
412	Byggande	Byggande av bostadshus och andra byggnader	Bygg- och fastighetsverksamhet
421	VagJarnvag	Anläggning av vägar och järnvägar	Bygg- och fastighetsverksamhet
422	Anläggningsarbeten	Allmännyttiga anläggningsarbeten	Bygg- och fastighetsverksamhet
429	AndraAnläggningsarbeten	Andra anläggningsarbeten	Bygg- och fastighetsverksamhet
431	Rivning	Rivning av hus samt mark- och grundarbeten	Bygg- och fastighetsverksamhet
432	EIVVSinstallation	Elinstallationer, VVS-arbeten och andra bygginstallationer	Bygg- och fastighetsverksamhet
433	ByggSlutbehandling	Slutbehandling av byggnader	Bygg- och fastighetsverksamhet
439	OvrigSpecBygg	Annan specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	Bygg- och fastighetsverksamhet
451	Motorfordon	Handel med motorfordon utom motorcyklar	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
452	Reparation	Underhåll och reparation av motorfordon utom motorcyklar	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
453	Reservdelar	Handel med reservdelar och tillbehör till motorfordon utom motorcyklar	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
454	MC	Handel med och service av motorcyklar inklusive reservdelar och tillbehör	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
461	Provisionshandel	Provisionshandel utom med motorfordon	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
462	PartihandelJordbruk	Partihandel med jordbruksråvaror och levande djur	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
463	PartihandelLivsmedel	Partihandel med livsmedel, drycker och tobak	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
464	PartihandelHushall	Partihandel med hushållsvaror	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
465	PartihandelIKT	Partihandel med informations- och kommunikationsutrustning	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
466	AnnanPartihandel	Partihandel med övriga maskiner och övrig utrustning	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
467	SpecialiseradHandel	Annan specialiserad partihandel	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
469	OvrigPartihandel	Övrig partihandel	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
471	Detaljhandel	Detaljhandel med brett sortiment	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
472	ButikshandelLivs	Specialiserad butikshandel med livsmedel, drycker och tobak	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar

473	Drivmedel	Specialiserad detaljhandel med drivmedel	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
474	ButikshandelIKT	Specialiserad butikshandel med informations- och kommunikationsutrustning	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
475	ButikshandelHem	Specialiserad butikshandel med heminredningsartiklar och husgeråd	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
476	ButikshandelFritid	Specialiserad butikshandel med kultur- och fritidsartiklar	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
477	OvrigButikshandel	Övrig specialiserad butikshandel med hushållsvaror	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
478	Torghandel	Torg- och marknadshandel	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
479	OvrigDetaljhandel	Detaljhandel ej i butik, på torg eller marknad	Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
491	JarnvagPass	Järnvägstransport, passagerartrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
492	JarnvagGods	Järnvägstransport, godstrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
493	OvrigLandtransport	Annan landtransport, passagerartrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
494	Vagtransport	Vägtransport, godstrafik och flyttjänster	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
495	RorTransport	Transport i rörsystem	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
501	SjofartHPass	Havs- och kustsjöfart, passagerartrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
502	SjofartHGods	Havs- och kustsjöfart, godstrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
503	SjofartIPass	Sjöfart på inre vattenvägar, passagerartrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
504	SjofartIGods	Sjöfart på inre vattenvägar, godstrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
511	LufttransportPass	Lufttransport, passagerartrafik	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
512	LufttransportGods	Lufttransport, godstrafik och rymdfart	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
521	MagasinLager	Magasinering och varulagring	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
522	Transportstod	Stödtjänster till transport	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
531	Post	Postbefordran via nationella posten	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
532	OvrigPost	Annan postbefordran samt kurirverksamhet	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
551	Hotell	Hotellverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
552	Semesterbostad	Semesterbostäder och annan korttidsinkvartering	Hotell- och restaurangverksamhet
553	Camping	Campingplatsverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
559	OvrigLogi	Annan logiverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
561	Restaurang	Restaurangverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
562	Cafe	Cateringverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
563	Bar	Barverksamhet	Hotell- och restaurangverksamhet
581	Forlag	Utgivning av böcker och tidskrifter och annan förlagsverksamhet	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering

582	Programvara	Utgivning av programvara	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
591	FilmTV	Film-, video- och TV-programverksamhet	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
592	Ljud	Ljudinspelning och fonogramutgivning	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
601	Radio	Sändning av radioprogram	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
602	PlaneringTV	Planering av TV-program och sändningsverksamhet	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
611	TelekomTrad	Trådbunden telekommunikation	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
612	TradlosTelekom	Trådlös telekommunikation	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
613	SatellitTelekom	Telekommunikation via satellit	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
619	OvrigTelekom	Annan telekommunikation	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
620	Datakonsult	Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
631	Databehandling	Databehandling, hosting o.d.; webbportaler	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
639	OvrigInformation	Andra informationstjänster	Informations- och kommunikationsverksamhet samt transport och magasinering
641	Finansformidling	Monetär finansförmedling	Finans- och försäkringsverksamhet
642	Holding	Holdingverksamhet	Finans- och försäkringsverksamhet
643	Fonder	Fonder och liknande finansiella enheter	Finans- och försäkringsverksamhet
649	OvrigFinans	Andra finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfundsverksamhet	Finans- och försäkringsverksamhet
651	Forsakring	Försäkring	Finans- och försäkringsverksamhet
652	Återforsakring	Återförsäkring	Finans- och försäkringsverksamhet
653	Pensionsfond	Pensionsfundsverksamhet	Finans- och försäkringsverksamhet
661	FinansielltStod	Stödtjänster till finansiella tjänster utom försäkring och pensionsfundsverksamhet	Finans- och försäkringsverksamhet
662	ForsakringsStod	Stödtjänster till försäkrings- och pensionsfundsverksamhet	Finans- och försäkringsverksamhet
663	Fondforvaltning	Fondförvaltning	Finans- och försäkringsverksamhet
681	FastighetsHandel	Handel med egna fastigheter	Bygg- och fastighetsverksamhet
682	Uthyrning	Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	Bygg- och fastighetsverksamhet
683	Fastighetsformidling	Fastighetsförmedling och fastighetsförvaltning på uppdrag	Bygg- och fastighetsverksamhet
691	Juridik	Juridisk verksamhet	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
692	Redovisning	Redovisning och bokföring, revision, skatterådgivning	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
701	Huvudkontor	Verksamheter som utövas av huvudkontor	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
702	Foretagstjanster	Konsulttjänster till företag	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
711	Arkitekt	Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet o.d.	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
712	TeknikAnalys	Teknisk provning och analys	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
721	NaturTekFOU	Naturvetenskaplig och teknisk forskning och utveckling	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik

722	SamHumFOU	Samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning och utveckling	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
731	Reklam	Reklamverksamhet	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
732	Marknadundersökning	Marknads- och opinionsundersökning	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
741	Design	Specialiserad designverksamhet	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
742	Foto	Fotoverksamhet	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
743	Oversättning	Översättning och tolkning	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
749	OvrigJurEkVet	Övrig verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
750	Veterinar	Veterinärverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
771	Fordonsuthyrning	Uthyrning och leasing av motorfordon	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
772	Hushallsuthyrning	Uthyrning och leasing av hushållsartiklar och varor för personligt bruk	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
773	Maskinuthyrning	Uthyrning och leasing av annan utrustning och andra maskiner och materiella tillgångar	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
774	ImmateriellLeasing	Leasing av immateriell egendom och liknande produkter, med undantag för upphovsrättsskyddade verk	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
781	Arbetsförmedling	Arbetsförmedling och rekrytering	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
782	Personaluthyrning	Personaluthyrning	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
783	OvrigPersonal	Övrigt tillhandahållande av personalfunktioner	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
791	Resetjänster	Resetjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
799	Turistservice	Turist- och bokningsservice	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
801	Sakerhet	Säkerhetsverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
802	Sakerhetssystem	Säkerhetssystemtjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
803	Detektiv	Spanings- och detektivverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
811	FastighetStod	Fastighetsrelaterade stödtjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
812	Rengöring	Rengöring och lokalvård	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
813	ParkSkotsel	Skötsel och underhåll av grönytor	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
821	Kontorstjänster	Kontorstjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
822	Callcenter	Callcenterverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
823	Kongresser	Arrangemang av kongresser och mässor	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
829	OvrigaTjänster	Andra företagstjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
841	OffentligForv	Offentlig förvaltning	Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkring
842	OffentligTjänst	Offentliga tjänster	Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkring
843	Socialforsakring	Obligatorisk socialförsäkring	Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkring
851	Forskola	Förskoleutbildning	Utbildning
852	Grundskola	Grundskoleutbildning	Utbildning
853	Gymnasie	Gymnasial utbildning	Utbildning
854	Eftergymnasial	Eftergymnasial utbildning	Utbildning
855	Vuxenutbildning	Vuxenutbildning och övrig utbildning	Utbildning
856	Utbildningsstod	Stödverksamhet för utbildningsväsendet	Utbildning
861	SjukvardSluten	Sluten sjukvård	Vård, omsorg och sociala tjänster

862	OppenHalsovard	Öppen hälso- och sjukvård, tandvård	Vård, omsorg och sociala tjänster
869	OvrigHalsovard	Annan hälso- och sjukvård	Vård, omsorg och sociala tjänster
871	BoendeVard	Boende med sjuksköterskevård	Vård, omsorg och sociala tjänster
872	BoendeService	Boende med särskild service för personer med utvecklingsstörning, psykiska funktionshinder eller missbruksproblem	Vård, omsorg och sociala tjänster
873	Aldrevard	Vård och omsorg i särskilda boendeformer för äldre och funktionshindrade personer	Vård, omsorg och sociala tjänster
879	OvrigVardboende	Annan vård och omsorg med boende	Vård, omsorg och sociala tjänster
881	OppenSocialaldre	Öppna sociala insatser för äldre och funktionshindrade personer	Vård, omsorg och sociala tjänster
889	OvrigoppnaSoc	Andra öppna sociala insatser	Vård, omsorg och sociala tjänster
900	Kultur	Konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
910	BibliotekMuseumArkiv	Biblioteks-, arkiv- och museiverksamhet m.m.	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
920	Spel	Spel- och vadhållningsverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
931	Sport	Sportverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
932	FritidNoje	Fritids- och nöjesverksamhet	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
941	Intresseorg	Intressebevakning inom bransch-, arbetsgivar- och yrkesorganisationer	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
942	IntresseorgArb	Intressebevakning inom arbetstagarorganisationer	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
949	Religion	Verksamhet i religiösa samfund och i andra intresseorganisationer	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
951	DatorRep	Reparation av datorer och kommunikationsutrustning	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
952	HushallsRep	Reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
960	OvrigKkonsumenttjanst	Andra konsumenttjänster	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
970	Hushallsarb	Förvärvsarbete i hushåll	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
981	HushallVaruprod	Hushållens produktion av diverse varor för eget bruk	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
982	HushallTjanstprod	Hushållens produktion av diverse tjänster för eget bruk	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet
990	IntOrg	Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	Kultur, nöje, fritid och annan serviceverksamhet